

'Goed koor is als een bos'

Een goed koor is als een bos, vindt dirigent Sergé Latychev (1957). Alle bomen staan 'wild door elkaar', maar vormen samen wél een geheel. In een park daarentegen is het groen keurig in een rechte lijn geplant; elke boom staat apart. Om zijn koren duidelijk te maken wat hij wil, mag de dirigent uit Heiloo graag kleurrijke vergelijkingen gebruiken.

Op dit moment stoomt hij drie Noord-Hollandse koren klaar voor een drietal gezamenlijke concerten. Het Noord-Hollands Byzantijns Mannenkoor uit Zaandam en de gemengde koren Indrik uit Hoorn en het Alkmaarse Bjerjozka voeren in januari en februari de Liturgia domestica van Aleksandr Gretsjaninov (1864-1956) uit. Tijdens de eerste repetitie in de oefenruimte van het Zaandamse koor klonken de circa zeventig koorleden zo nu en dan nog als parkbomen. Niet zo vreemd, want het is voor het eerst dat zij met elkaar zingen. Ideeetje van Indrik, dat sowieso al bijna alles samen zingt met Bjerjozka. Op die manier kunnen ze elkaars stemmen gebruiken en vaker optreden. „Beide koren hebben genoeg sopranen en altten, maar iets minder tenoren en bassen. Het mannenkoor is uitgenodigd om er eens goed tegenaan te gaan. Het koor heeft veel goede tenoren en bassen, die moeten af en toe kunnen knallen. Bij een Russisch muziekstuk als de Liturgia domestica moeten die stemmen goed aanwezig zijn.”

De Russische componist Gretsjaninov

schreef onder meer een aantal opera's en toneelmuziek, maar werd vooral gewaardeerd om zijn muziek voor de Russisch-orthodoxe kerk. De Liturgia domestica opus. 79 schreef hij in 1917. „Heel mooie muziek die in Europa bijna niet wordt uitgevoerd, maar in Rusland regelmatig is te horen. Bijzonder is dat de muziek tegen de Russische kerktraditie in gaat, omdat het muziek is met begeleiding. In de Russisch-orthodoxe kerk wordt alleen a capella gezongen, muziekinstrumenten zijn niet toegestaan.” Het jaar 1917 was voor Rusland een jaar van experimenteren, zegt Latychev. „Twee revoluties natuurlijk”, grijnst hij. „En binnen de kerk werd er gesproken over het toelaten van instrumenten. Met een heel kleine minderheid is er democratisch voor gestemd om dat niet toe te staan.”

Rollator

A capella heeft ook zo zijn voordelen, meent hij. „Een koor leunt snel op muzikale begeleiding, alsof het een rollator is. Het zingen verandert erdoor, een koor klinkt passiever. Misschien is het wel goed dat er in Russische kerken niet met begeleiding wordt gezongen. Je moet actiever naar elkaar luisteren en dat komt de zuiverheid en balans ten goede.”

Latychev is van kinds af aan al

Repetitie in de oefenruimte van het Noord-Hollands Byzantijns Mannenkoor in Zaandam.

FOTO'S JOSÉ PIETENS

begeesterd door muziek. Hij speelt accordeon, piano en trompet en studeerde orkest- en koordirectie aan de beroemde Gnessin muziekacademie in Moskou. In 1990 kwam hij als docent van het Staatsinstituut voor Cultuur in 1990 met een groep studenten op werkbezoek naar Nederland. Hij is niet meer weggegaan. „Onze trein kwam aan in Utrecht en de eerste Nederlandse vrouw die ik ontmoette, is mijn echtgenote geworden. Ze was onze tolk.”

Nu is hij zelf 'tolk' voor zijn koren. Ze krijgen een vertaling van

de Liturgia domestica en de Slavische volksliederen die ze ook gaan zingen én een fonetisch uitgeschreven tekst. „Ik geef natuurlijk ook uitleg over de woorden en de uitspraak. Wanneer ik als buitenlander met een Nederlander praat, merk ik soms dat men gaat ar-ti-cu-le-ren. Dus de medeklinkers worden nadrukkelijk uitgesproken. Bij zingen zijn de klinkers belangrijk. Juist de klinkers zingen we, de medeklinkers spreken we kort uit.”

José Pietens

Zang

Liturgia domestica en Slavische volksliederen door Indrik, Bjerjozka en Noord-Hollands Byzantijns Mannenkoor. Met Mark Heerink, stadsorganist van Hoorn. 19/1 De blijde mare in Alkmaar, 2/2 Keyserkerk in Middenbeemster en 9/2 Koepelkerk in Hoorn. Aanvang alle concerten: 15 uur. Kaarten (12,50) via thvgoor@dds.nl.

Dirigent Sergé Latychev.